

PROGRAMMEREN ROND ONVERWACHTE ONTMOETINGEN

EEN INSPIRATIEGIDS

We hebben de neiging om mensen met een soortgelijke achtergrond of levensvisie om ons heen te verzamelen, maar praten met vreemden is – anders dan we zelf vaak denken – goed voor ons. Ontmoetingen met andere, nieuwe en onverwachte mensen en ideeën dagen ons uit te (leren) luisteren naar een ander, te (leren) kijken met andere ogen en ons te laten verrassen. Juist de Bibliotheek, waar ontmoetingen op allerlei verschillende niveaus plaatsvinden, kan deze ‘onverwachte ontmoeting’ stimuleren, maar hoe pak je dat aan?

In deze gids vind je ruim 30 inspirerende voorbeelden om ‘onverwachte ontmoetingen’ op de kaart te zetten (zoals gezien in bibliotheken, maar juist ook daarbuiten!) De mogelijkheden zijn talrijk. Van online tot offline, van klein- tot grootschalig. Niet iedere ontmoeting laat zich gieten in een vast format. Het spontane karakter blijft van grote waarde.

Met deze verzameling willen we helpen om op een innovatieve manier impuls te geven aan het initiëren van een gesprek met en tussen bezoekers. Met een beetje geluk komen er komende jaren nog veel meer mooie voorbeelden bij die we met elkaar kunnen delen!

Waarom 'onverwachte ontmoetingen'?

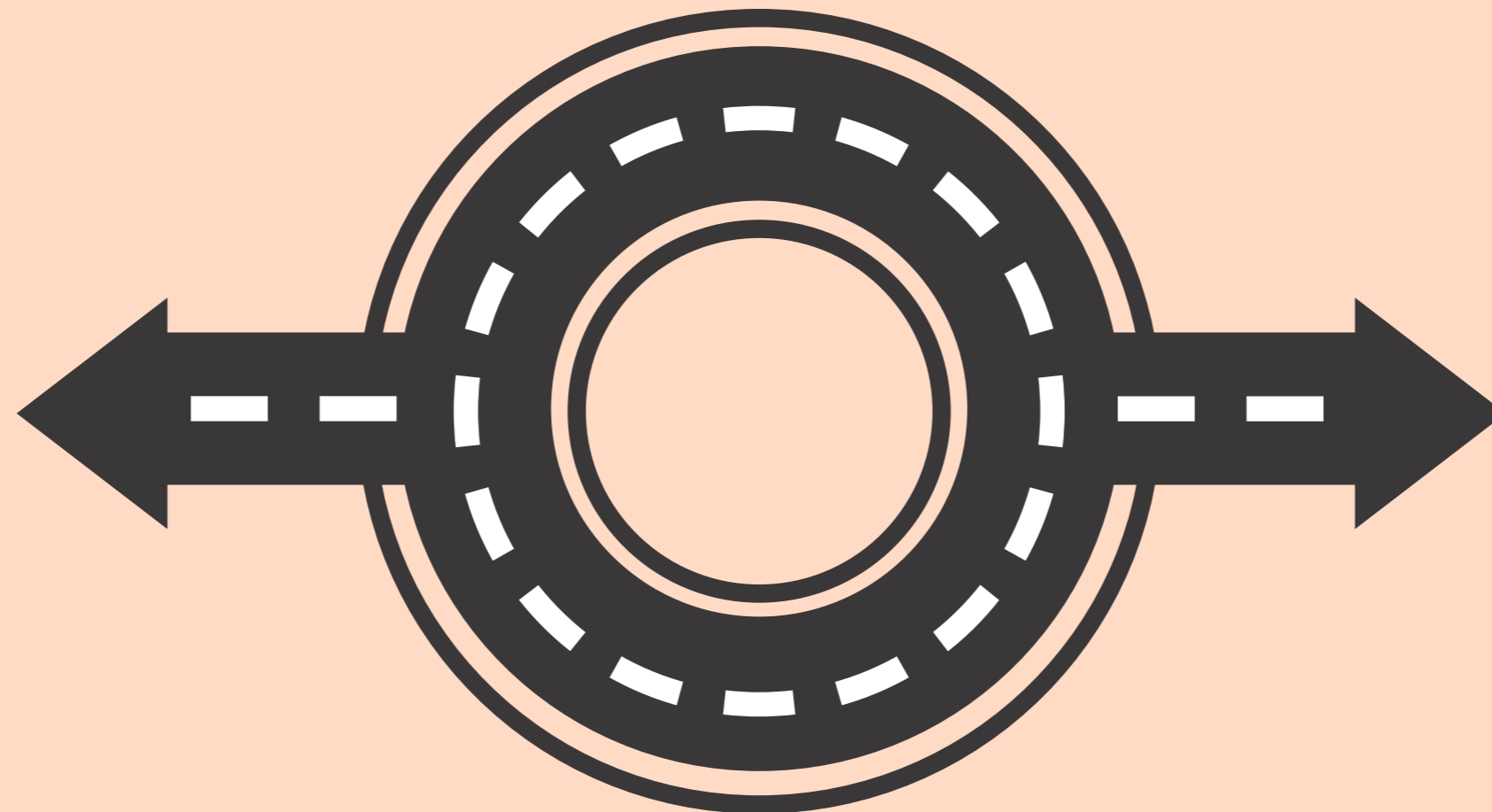
In een samenleving waar polarisatie, filterbubbels en eenzaamheid steeds meer opspelen, is een belangrijke rol weggelegd voor de Bibliotheek als plek van verbinding: uitnodigend, inspirerend en stimulerend voor mensen van alle leeftijden en achtergronden. Zoals deze gids laat zien, kan dat op veel verschillende manieren. Zowel op persoonlijk niveau, als in groepsverband.

De voorbeelden in deze publicatie vormen hierbij een aanzet en dienen als startpunt voor verdere invulling van het thema. Zo willen we samen met bibliotheken bezoekers aanmoedigen open te staan voor het onbekende en het gesprek aan te gaan.

Door aan de slag te gaan met 'onverwachte ontmoetingen' kan je als Bibliotheek op twee manieren bijdragen aan het bij elkaar brengen, uitdagen en verrassen van bezoekers:

VOOROORDELEN EN FILTERBUBBELS

Ontmoetingen waarbij mensen bewust(er) worden van hun eigen bubbel door in contact te komen met anderen die zij in het dagelijks leven niet vanzelfsprekend treffen en geprikkeld te worden om weer écht met elkaar praten.

NIEUWE PERSPECTIEVEN

Ontmoetingen waarbij mensen nieuwe perspectieven ontdekken door middel van verrassende programmering in de Bibliotheek die oproept tot dialoog en de uitwisseling van nieuwe kennis, ervaring, denkbeelden en ideeën.

Tips om aan de slag te gaan!

1

VANUIT HET HART VAN DE LOKALE SAMENLEVING

Sluit aan bij de diversiteit van de lokale samenleving en de behoefte die daar leeft. Bied een podium aan lokale kwesties, doelgroepen, initiatieven en organisaties. Maak daarbij gebruik van bestaande kennis en het netwerk van organisaties en instellingen in je omgeving.

2

DURF TE EXPERIMENTEREN

Programmeren voor het onverwachte vraagt ruimte om te experimenteren. De meerwaarde van een creatieve, verrassende programmering ontstaat in het samen proberen, maken, schrappen en opnieuw beginnen. Neem hier ruimte voor en stem verwachtingen goed af.

3

WERK SAMEN MET ANDEREN

Binnen, maar vooral ook buiten de bibliotheeksector zijn veel partijen bezig met het bieden van ontmoeting en inspiratie vanuit nieuwe perspectieven en invalshoeken. Maak gebruik van deze denkkraft, zeker nu er ook steeds meer blended en online of hybride kan.

Aan de slag met vooroordelen

HEBBEN WE NOG OOG VOOR EEN ANDER? MAAKT

ONBEKEND OOK ONBEMIND? DOOR CONTACT TE

STIMULEREN EN HET GESPREK IN HET OPENBAAR AAN

TE WAKKEREN BRENGEN WE ANDERE PERSPECTIEVEN,

EN DUS OOK DE CONVERSATIE, WEER OP GANG.

1

'LEES' EEN MENS

Stap in de belevingswereld van iemand die je in het dagelijks leven niet snel spreekt door een open gesprek. Denk bijvoorbeeld aan een vluchteling, een hooligan of dakloze. In de [Human Library](#) lees je geen boeken, maar mensen. Fysiek of [digitaal](#).

2

'LEEN' EEN MENS

Welk verhaal schuilt er achter een naam? Klopt wat we denken over mensen op basis van de buitenkant? In de [Bibliotheek van levende mensen](#) 'leen' je een ander mens. Stel je open voor het onbekende en ga het gesprek aan. Leer van verhalen die schuilgaan achter een titel of gezicht.

3

CREATIEF GESPREK

Het begint met ervaren. Breng het gesprek op een creatieve manier op gang. Open door middel van een tentoonstelling, film of game, op vernieuwende wijze de ogen van je bezoekers en laat ze reflecteren op hun eigen houding en gedrag. [Critical Mass](#) stimuleert bezoekers om verhalen van meerdere kanten te bekijken met als resultaat meer begrip.

4

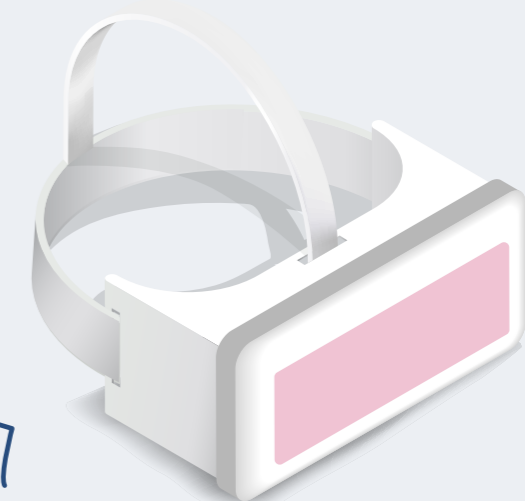
BRENG HET GESPREK OP GANG

Een andere kijk op de wereld? Begrip voor een écht heel andere mening? Het project ['Nederland in gesprek'](#) koppelt bezoekers met tegengestelde meningen voor een een-op-een ontmoeting in de Bibliotheek. Het doel van deze gesprekken is het kweken van begrip en het doorprikken van de filterbubbel.

5

INTERACTIEF KENNISMAKEN

Help je bezoeker om – tijdelijk – in het leven van een ander te stappen. De [virtuele werkelijkheid 'Met andere ogen'](#) laat mensen op interactieve manier kennismaken met elkaar en elkaars perspectief. Krijg een inkijkje in een andere leefwereld en ontdek nieuwe geluiden, inzichten en perspectieven.

Gebruik de rijke collectie

HOE KUN JE EEN ONBEKENDE WERELD ONTDEKKEN?

DE COLLECTIE BOEKEN, FILMS EN MUZIEK VAN DE

BIBLIOTHEEK SPEELT HIERBIJ EEN BELANGRIJKE ROL.

DIT RIJKE AANBOD BEVAT TALLOZE THEMA'S EN GEEFT

TOEGANG TOT ALLERLEI WERELDEN. BIED BEZOEKERS

EEN ONVERWACHTTE ONTMOETING MET DE

COLLECTIE ÉN MET ELKAAR.

1

SPREEK DE TAAL, GA IN GESPREK

In ons land wonen mensen met heel verschillende nationaliteiten, die – vaak – hun eigen taal spreken. Creëer in jouw Bibliotheek een ontmoetingsplek voor mensen uit alle windrichtingen. [Het Huis van alle Talen](#) (naar een idee van de OBA) gebruikt haar collectie als voedingsbodem voor dialoog over gedeelde interesses, wensen en ambities.

2

DE COLLECTIE ALS MEDICIJN

Een pilletje boek of een zalfje film. Bezoekers kunnen hun hart uitstorten tijdens het [spreekuur van de Culturele Apotheek](#). Ter plekke ontvangen zij een boekenrecept: twee of drie titels inclusief dosering, tijdstip van inname en eventuele bijwerkingen. Een heilzame en verrassende onverwachte ontmoeting!

3

EEN ONTMOETING IN BOEKEN

Dompel jezelf onder in de (privé)collectie van een verzamelaar en beleef een ontmoeting in boeken. Een collectie boeken vertelt iets over de eigenaar en zijn/haar kijk op de wereld. De tentoonstelling ['Boek\(en\) delen'](#) reist langs bibliotheken. Zij geeft bezoekers de mogelijkheid om in de collectie van Anthon Beeke te snuffelen. Tip: organiseer dit concept met een lokale boekliefhebber.

Samen wijzer worden

ONTMOETEN IS OOK KENNIS BRENGEN,

OPHALEN EN DELEN. EEN SOCIALE ONTMOETINGSPLEK

STIMULEERT UITWISSELING HIERVAN. NIET ALLEEN

VAN BOEKEN, MAAR NET ZO GOED VAN WAARDEVOLLE

CONNECTIES EN INZICHTEN.

1

DUO GESPREK

Iedereen is uniek en heeft een eigen verhaal. Stimuleer je bezoekers om hun verhaal te delen. Tijdens [IederEen Verhaal](#) gaan mensen in tweetallen in gesprek over bijvoorbeeld hobby's en ervaringen. Een mooie gelegenheid om ontmoeting en verbinding te stimuleren.

2

VERTEL ÉN DEEL

Voel jij de behoefte om je verhaal te delen maar weet je niet hoe? De vertelcoach helpt je op weg. De [Vertelacademie](#) organiseert samen met Bibliotheek Utrecht [Waargebeurd](#). Tijdens een workshop vooraf ontvang je handvatten om daarna het podium in de Bibliotheek te kunnen pakken.

3

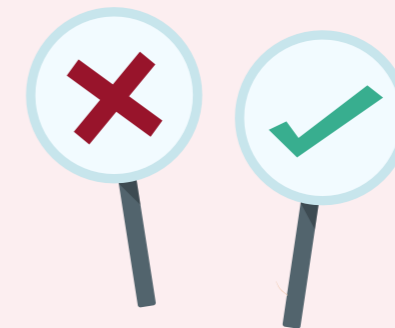
ONTMOET, LEER EN BEGRIJP

Een samenkomst van kennisdelers, kenniszoekers en kennismakers. Doel is nieuwe mensen te ontmoeten, van elkaar te leren en, met een beetje (idealistisch) geluk, elkaar beter te begrijpen. Het platform [Leen een Fries](#) creëert deze samenkomst.

4

DISCUSSIE EN REACTIE

Help je bezoekers te reageren op (inter)nationale onderwerpen die de wereld van morgen vormgeven tijdens een [Tegenlicht Meetup](#). Je ontvangt als organisator vooraf fragmenten die als startpunt dienen voor de discussie. [Digitaal aansluiten](#) is ook mogelijk.

5

SAMEN (ONLINE) WIJZER WORDEN

Waar kun je niet alleen kennis halen, maar ook kennis brengen, ideeën uitwisselen en samen reflecteren? De [\(online\) Denkplaats](#) van Bibliotheek Utrecht stimuleert bezoekers iets nieuws te leren en vervolgens al hun mitsen, maren en gedachtenkronkels te delen met anderen.

Nieuwe en creatieve gesprekken

VERLEID JE BEZOEKERS MET NIEUWE,

CREATIEVE EN VERRASSENDE GESPREKSVORMEN.

EEN VERRIJKENDE ERVARING DIE JE DE WERELD VANUIT

EEN NIEUW PERSPECTIEF LAAT ZIEN.

KENNISMAKEN TIJDENS DE MENSENBINGO

Hoe kun je ontmoetingen stimuleren tussen allerlei lagen van de samenleving met korte een-op-een gesprekken? Organiseer een [MensenBingo!](#) Moedig je bezoekers aan elkaar en hun omgeving beter te leren kennen. Kennis is namelijk niet alleen in boeken of op het internet te vinden is, maar ook in gesprekken met mensen zelf. De een-op-een gesprekjes kunnen over van alles gaan.

1

2

GROTE VRAAGSTUKKEN TIJDENS GOEDE GESPREKKEN

Zonder onderbreking deelnemen aan goede gesprekken over grote vragen in een intieme (digitale) setting stimuleert begrip en luisteren. De gespreksleider geeft iedereen die dat wil, de tijd om te spreken zonder onderbreking. Bij ['De Beschouwing'](#) leidde deze gespreksvorm tot ontmoeting en uitwisseling.

3

BEPAAAL JE EIGEN GESPREKSONDERWERP

Draag je eigen onderwerp aan en spar hierover met een groep(je) zelfgekozen gasten zonder publiek. Bij [Tafelgasten van Stadkamer](#) kan dat. De Bibliotheek helpt om gasten te benaderen en het onderwerp voor het voetlicht te krijgen. Resultaat: laagdrempelige en spontane gesprekken en zelfs gezamenlijke oplossingen.

4

KIES UIT DIGITALE GESPREKSMENU'S

Een eerste gesprek met iemand die je niet kent, is nogal eens ongemakkelijk. Je valt hierdoor vaak terug op niet al te inspirerende gespreksonderwerpen. Laat onbekendheid geen drempel vormen bij het gesprek met een vreemde. De [digitale gespreksmenu's van The School of Life](#) (die bestaan voor diverse gelegenheden) nodigen bezoekers uit tot écht interessante gesprekken te komen. Organiseer bijvoorbeeld een speciale editie voor [Valentijnsdag](#) of [Kerst](#).

5

VIND HET GESPREK OPNIEUW UIT

Hoe vaak geven we aandacht aan de manier waarop we spreken of waarop we in contact treden met de mensen om ons heen? [Building Conversation](#) zet zich in en bedenkt ludieke aanvliegroutes om mensen met elkaar in gesprek te laten gaan, ook als de meningen verschillen. Organiseer bijvoorbeeld een [Gesprek zonder Woorden](#), een Onmogelijk Gesprek of een Conversation Marathon.

6

STIMULEER HET GESPREK MET 100% ONBEKENDE NEDERLANDERS

Wat maakt een persoon uniek. Denk je dat het je lukt om tijdens een live talkshow in twintig minuten een toevallige voorbijganger te portretteren? Organiseer in jouw Bibliotheek zo'n monumentje als [Zomaargasten](#). In deze setting weten zelfs de interviewers niet wie plaats neemt aan de tafel. Ook de gewone mens is niet zomaar iemand.

7

ONGEMAKKELIJK GESPREK

Je komt meer te weten over elkaar door ongemakkelijke thema's bespreekbaar te maken. Daag, net als het Tropenmuseum, je bezoekers uit om uit de comfortzone te stappen. Stimuleer het gesprek met onbekenden over sociale, culturele en misschien zelfs wel ongepaste onderwerpen. Zo'n [Ongemakkelijk Gesprek](#) leidt al snel tot nieuwe ontmoetingen.

8

LASTIGE THEMA'S EN VERSCHILLENDE GROEPEN

Hoe organiseer je een dialoog over democratie en burgerschap waar iedereen, jong en oud, aan mee kan doen? Faciliteer het gesprek met het [Burgerschapsspel Terra Nova Minimaatschappij](#) en maak lastige thema's voorstel- en dus bespreekbaar.

9

VIND CONSENSUS: WIN-WIN SETUP

Lijkt het maar zo of is het de nieuwe realiteit? Publieke debatten worden ongemakkelijker en het is steeds lastiger om gedeelde waarden te ontdekken. Laat mensen ervaren hoe [een algoritme kan helpen de consensus boven tafel te krijgen](#). Ook of zelfs wanneer we sterk van mening verschillen. Het algoritme leidt de deelnemers langs elkaars perspectieven, ideeën en meningen. Doel is het vinden van harmonie en uit te komen op een WIN-WIN-situatie.

10

POSITIVITEIT CENTRAAL

Bij gesprekken over maatschappelijke thema's ligt de focus vaak op dingen die mis gaan. [Gesprek voor twee](#) draait niet om problemen maar juist om wat er goed gaat in de manier waarop we samenleven. Twee bezoekers gaan in het openbaar – of in de [virtuele ruimte](#) – een gesprek aan op basis van hun eigen positieve ervaringen.

Verbinding buiten de bieb

VERGROOT HET BEREIK EN DE LOKALE BETROKKENHEID

DOOR BUITEN DE DEUREN VAN DE BIBLIOTHEEK

RUIMTE TE BIJEN VOOR ONTMOETING EN DIALOOG.

A B 1

LEVENDE DIALOOG

Organiseer een levende buurtdialoog door middel van [een dichtmuur](#). De dichtmuur is gevuld met woorden die steeds opnieuw betekenis kunnen krijgen door de volgorde te veranderen. Een mooie aanleiding voor gesprekken in de gemeenschap. Stel op basis van gevoerde gesprekken ook steeds weer nieuwe woorden en gedichten op.

MUREN HEBBEN OREN

Welke geschiedenissen en onverwachte verhalen gaan er schuil achter de gevels in de buurt? Haal met [‘De muren hebben oren’](#) onbekende verhalen op bij buurtbewoners en leer wat de muren (en burens) elkaar kunnen vertellen. Op deze manier komen gesprekken tot stand tussen bewoners van verschillende generaties en achtergronden.

2

C D E

3

WIE HEB IK AAN DE LIJN?

Ook vanuit huis kan verbinding tot stand gebracht worden; met de telefoon als communicatiekanaal. Bij [‘In je Uppie aan de lijn’](#) gaan zo’n 6 à 7 bezoekers met elkaar in gesprek via de telefoon onder leiding van een gespreksleider. De gespreksleider neemt de eerste verlegenheid weg en legt verschillende thema’s voor. Gebruik fragmenten uit de collectie als gespreksstarter.

4

KOPTELEFOON OP, GESPREK AAN

Met [‘Fonkelen’](#) van [Mensen Zeggen Dingen](#) kan je het gesprek over literatuur op gang brengen. Met een draadloze koptelefoon op je hoofd worden de mooiste woorden op een intieme en directe manier rechtstreeks toegankelijk voor iedereen, overal. Of dat nu op een terras, festival of ‘zomaar ergens’ is. Bevraag bezoekers en moedig ze aan om samen verder te praten.

5

CONTAINERGESPREK

Daag je bezoeker uit de wereld anders te zien door te praten met mensen aan de andere kant van de wereld. [Shared Studios](#) brengt met [‘Golden Container’](#) gesprekken en connecties tot stand tussen mensen die zich – in een identieke container – ergens anders op aarde bevinden.

Ontdek het onbekende

TREED BUITEN DE GEBAAANDE PADEN,

MOEDIG BEZOEKERS AAN HET ONBEKENDE TE

ONTDEKKEN. VERRAS ZE MET INNOVATIEVE IDEEËN,

THEMA'S EN VORMEN.

1

DROOMDELEN

Tijdens een interactief evenement in Kampen werden dromen van bekende en onbekende Kampenaren gedeeld. Onder het mom 'er gebeuren mooie dingen als we onze dromen delen' ontstonden mooie relaties in Kampen.

2

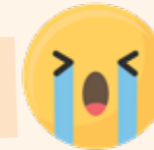
DOE EENS NORMAAL

Wat is normaal? Wie bepaalt dat? En wat doe jij als je mensen ontmoet die zogenaamd buiten de groep 'normaal' vallen? In de [locatietheatervoorstelling MOLLEN](#) worden nietsvermoedende voorbijgangers – of zijn het toch acteurs? – omringd door spelende, zingende en bewegende acteurs. De voorstelling licht hun verhalen uit en maakt mensen zichtbaar voor anderen.

3

DEEL JE TRANEN IN DE TRANENTENT

Een [tent van gebruikte zakdoeken](#) is een kunstinstallatie waar bezoekers worden uitgedaagd zichzelf bloot te geven door tranen en verdriet te delen. Bastiaan van den Berg organiseert [verschillende programma's](#) die bijdragen aan ontmoeting, verbinding en verdieping.

4

REFLECTIE IN NIEMANDSLAND

Verplaats je in het leven van een vluchteling. Organiseer de [theaterwandeling Niemandsland](#). Een vluchteling treedt op als zwijgende gids. Een verteller verhaalt via de koptelefoon scenario's over diens mogelijke leven. Daarbij is niet de identiteit van de zwijgende gids belangrijk, maar de blik van de toeschouwer. Start de rondleiding vanuit de Bibliotheek en sluit af met een groepsgesprek.

5

ONVERWACHT GESPREK IN DE WASSALON

Een spontaan contact? Een onverwacht gesprek? Deze zaken verdwijnen steeds meer naar de achtergrond. De [wassalon van Boijman's](#) brengt hier verandering in. Met een stapel wasgoed onder de arm krijg je toegang en volg je het Wasprogramma: diverse prikkelende vragen om met de andere bezoekers te bespreken. Een onverwachte eyecatcher voor een spontaan gesprek.

6

VERBINDEN, CREËREN EN ONTMOETEN

Creëer verhalen en projecten waarin je jezelf, een ander en de wereld mag tegenkomen. [Stichting Nieuwe Helden](#) doet dit. We leven immers in een wereld waar niet langer één waarheid en één overkoepelende ideologie is. Iedereen moet vooral zelf uitmaken waar hij voor staat. Eén ding is zeker; er is meer dan ooit nood aan ont-moeten.

COLOFON

Heb je vragen of ben je enthousiast geworden over wat je hebt gezien?
Neem contact met ons op.

Elisabeth Rullens
Adviseur Educatie, Cultuur & Samenleving
e-mail: elisabeth.rullens@rijnbrink.nl

TEKST
Rijnbrink

ONTWERP
Rijnbrink